

ПЛАСТ НА ЛЕМКІВЩИНІ

“The story of my life is a part of
the history of my people.”

Greatest poet of Ukraine
Taras Shevchenko

PLAST IN LEMKIWSHCHYNA

by **WOLODYMYR NEMYLIWSKYJ**, Sen. Scout

**SCOUTING IN WESTERN UKRAINE,
WEST OF SAN RIVER IN 1940-42**

All rights are reserved

“Not straits, nor shield nor cross —
It's now planetary plan!
The rush of Moscow's treachery
Will spill across the ocean.”

S. Malaniuk

Пл. Сен. ВОЛОДИМИР НЕМИЛІВСЬКИЙ

ПЛАСТ НА ЛЕМКІВЩИНІ

"Пласт є частиною великого духа українського населення, народ живе, а історія нашого Пласту продовжується".

Д р о т

Надруковано 2,000 примірників. Наклад автора.

Передрук за згодою автора.

...“Стали музиканти чардаш грати,
Стали ми ся сльози з очей лляти —
Ніхто не заплаче, ні отець, ні matka,
Лем за мнов заплачут три дівчата”...

(Із старої лемківської пісні)

В С Т У П

ЛЕМКІВЩИНА — це “царина” наших українців-лемків на Півд.-Зах. ЗУЗ (вздовж ріки Дунаєм, Віслоки і Сяну). Лемки є нащадками подоляків чи подолян (тиверські праправнуки чорноморських степів). В 16-17 століттях був Сяніч живим, релігійним і культурно-національним осередком Лемківщини. З Сяніцької гімназії вийшло велике число української лемківської інтелігенції, які пізніше працювали для української справи (“Голос Лемківщини”, травень 1973, стор. 3). Наш поет Степан Руданський (1833-1873) писав лемківським говором свої поезії. Напр. “Та гей, бики!...” та сміховинки про поляків і жидів і т. ін.

Лемків прозвано лемками за надмірне вживання слова “лем” (часто кажуть “лем” та й “лем”). Хоч вони найбільше потерпіли від хорватської навали щодо своєї говірки, проте без їхнього “лем” не можуть обійтися в своїх реченнях, як “п'як без коршми” чи “курець без табаку”. На терені Сянока й Ярослава жили теж тиверці чи тиверійці (Полянське плем'я), яких територія простягалась від Дніпрового гирла по обох берегах Дністра. Греки в дністровім гирлі мали город-осаду, що назвали Тирою, а тиверців — агатирцями, про що згадує Геродот (гр. історик) у своєму описі Українського Низу.

Назва БЕСКИД походить від бесів, що кочували колись у Карпатах. На Лемківщині були хорватські впливи

до 25 відсотків (процентів) у говірці. (Прим. хорват каже: коровом, лемко — коровом; на галицькім Підгір'ї кажуть: коровов, на Київщині — коровою, а москаль каже — каровой). Лемки (Галичани) набралися від хорватів звуків "г" та "ф", хоч і мають своє полянське "г". Букву "г" (з носиком догори) зустрічаємо вже в лемківських рукописних книгах з 16-го століття (Геник, Негрич, Галаган — найбільше в прізвищах і назвах). Лемки (Галичани) вживають "ф" в іменах чужоземного походження та й у запозичених звичайних словах хорватів (Филип, Филимон, Гафія, Фроляк, Фермей; фірман, фіра, фрашки, фасоля, фіть-фіть, трафилось і т. ін.).

Лемківщина частинно є агрокультурною (овес, жито, кукурудза, булі, буряки і т. ін.), багата на деревні вироби, випас худоби й овець (головне виріб "бриндзі"), має деякі мінеральні добрива, дуже поширене ткацтво й самовироби, рибництво, млини, городина й садовина і т. ін. Населення Лемківщини живе бідно, проте вони є веселі, живуть дружно, допомагають іншим у біді та гостинні й забавні.

У 1946 році виселено з теренів Закарпаття до УРСР майже всю нашу людність (Див. Бюлетені УПА та преса). З Ряшівського воевідства виселено до СРСР 260.000 родин, а до Польщі — 17.000 — прибіл. 385.000 (Див. "Звіт комісії при уповноваженому уряді Польщі для справ Ряшівського й Люблинського воевідств", Варшава 1958 р.).

На жаль, у 1952 р. наша Лемківщина ввійшла в територію Жешова комуністичної Польщі вздовж ріки Сяну з містами: Любачів, Перемишль, Лісько і Лупків, де немає релігійної та національної свободи (комуністичний терор, пропаганда, атеїзм, соцзмагання за ріст комунізму, бідоса і т. ін.). Хорватські роди залишилися теж на Лемківщині назавжди, змілилися із полянською людністю до Богемії й Карпатських гір (Зварич, Герич, Волович, Христич, Карасевич, Гриневич і т. ін.). Всі українські угруповання були переслідувані поляками-окупантами (не давали навіть дозволу будувати своїх домів на національно-культурне життя, мали контролю над нашими церквами, польонізували нашу шкільну молодь і т. п.).

Завдяки о. Михайлові Вербицькому, майстрові українського співу й музики Лемківщини наша слава "лунала" в

Равках і Полонинах "Лемківської царини", де "вороги-гнобителі" не мали вже контролю. Він — уродженець нашої Лемківщини (1815-70) написав музику до *Українського Національного Гімну* "ЩЕ НЕ ВМЕРЛА УКРАЇНА" (1863), який є загально-українським соборним твором усіх українських земель ("окраїн") і наших потомків. Він був також визначним українцем і патріотом нашої Лемківщини, якого праці (спів і музика) піддержували населення українських мас у релігійно-національному дусі під час нищівних окупацій по цілій Україні.

ПРЯШІВЩИНА — це давня Лемківщина. Там були "Орли" — католицькі скавти Словаччини, в яких членами були наші "руснаки" (Попівські гр.-католики), які діяли на терені Пряшівщини по закінченні II Світової Війни аж до кінця Масарикової армії. "Руснаки" теж брали активну участь у "Соколах". В 1944 р. було повстання в Кріже й у Львівській Гуті. В Дуклі була 60.000-на армія, де впало 6.000, а решта злучилася з ЧА (Червоною Армією). В 1948 р. червоні чехи *поздіймали дзвони з дзвіниць* Чехо-Словаччини, з яких витолено електричні проводи в 1962 році (слова нашого старого емігранта в Торонті дня 16. 7. 1975 року).

Все таки вороги "душі і тіла" не знищили наших ідей-ідеалів у світі! Наші наймолодші генерації відплатяться окупантам, тиранам і деспотам України в майбутньому! Наші племена "збудували Єрусалим, збудували й розвалили Римську Імперію, вони й *розвалють* Большевицьку імперію СССР — *диктатуру пролстаріяту російської імперії в СССР!*

"Усі народи повинні пригадати собі стару правду, що *"історія повторюється"*. Вони повинні зрозуміти, що подібні помилки і провини неминуче ведуть до подібних наслідків, та що тільки усвідомлення собі цієї правди може зберегти людство від повороту "темних віків" (Г. Ферреро, іт. історик).

Автор

“В Бозі надія, а в серцях віра в життєву силу нашого народу і в те, що при впертому змаганні ми, українські пластуни, діждемося вкінці вільного вияву життя на нашій вільній батьківській землі”.

Дрот

**Ст. пл. розв. Володимир Немилівський
з старшою пластункою**

“СИМВОЛІЧНА МОГИЛА”

Табір УСП “Чорний Ліс” 22. 8. 1947 р. (Інтендант), Німеччина

“У надії на Божу поміч черпаймо наші сили із свідомости, що йдемо правильним шляхом Пласту. У часи, коли за 50 років інші концепції виховання змінювалися або навіть і падали, пластова концепція виховання молоді не потребувала змін ні на йоту. Пласт себе виправдував у минулому, виправдує у сучасному і — маємо повну надію — виправдає себе і в майбутньому”.

Сірий Лев

“Якщо самі собі не здобудемо, то для нас ніхто нічого не зробить”.

Сктом. проф. І. Чмола

ПЛАСТ НА ЛЕМКІВЩИНІ

Пласт — це напівмілітарна організація для пластунів, який був і є зовсім національний. Завданням нашого Пласту на ЗУЗ серед середньошкільної молоді було воскресити державотворчі інстинкти Української Нації з попелу забутих традицій козаків “Запорожців” методами найновішої педагогіки. У кадрах українських збройних сил наші пластуни здобували великі оправдання для існування Пласту серед Націй 19-го століття.

Зразковими й провідними пластунами на Україні були: Кубанські пластуни; українські “Бой-Скавти” (Данило Скоропадський — Гетьман України); д-р Олександр Тисовський (“Дрот”), Основник Пласту; сктом. проф. Іван Чмола з Солотвини, пов. Бережани, якого Верховна Пластова Команда нагородила “Золотим Хрестом Заслуги” за пластову, громадянську й військові акції на ЗУЗ; Роман Шухевич “Шух-Тур”, основник та організатор пластового моряцького Куреня “Чорноморці” в 30-их роках — Командир УПА; Олександр Гасин-Лицар, член Проводу ОУН, полк. УПА, який згинув у Львові дня 31. 1. 1949 р.; Василь Білас із 49-го Куреня ім. полк. І. Богуна в Тустановичах, Бойовик УВО й ОУН — засуджений на смерть і повішений поляками у Львові дня 23. XII. 1932 р. разом із Д. Да-

нилишиним, які були *символами* серед організованої молоді на ЗУЗ, що ціле своє життя працювали для сповнення Пластового Обіту — Вірності Богові й Україні та Провідник ОУН сл. п. Степан Бандера, який був членом Пласту в Стрию від 1922 року. Його пластові ідеї-ідеали продовжували не тільки пластуни й пластунки, але й наша молодь, члени й членкині ОУН, студенти й науковці та воїни ОУН-УПА ген.-хор. Тараса Чупринки. До тих символів ЗУЗ належав і наш Митрополит Галицький Андрій граф Шептицький, який був справжнім *батьком* у пам'яті всіх пластових поколінь, що подарував Пластові свою оселю на Соколі б. Підлютого, утримував Пластові табори на Кам'янці, Соколі, в Підлютому й Остодорі.

З рядів Сквавтіну-Пласту вийшли численні Провідні діячі: ДРОТ — основник та ідеолог Пласту полку ім. П. К. Сагайдачного у Львові (мали однострої на зразок англійських скавтів у 1913 році); СІРИЙ ЛЕВ — Начальний Пластун (боевик УСС й УГА); пл. сен. Ганна Ратич-Дмитерко (УСС); хор. Олена Степанів (пластова виховниця); хор. УСС Софія Галечко — Патрон дівочого пластового куреня і т. ін. Пл. сен. Гетьман Павло Скоропадський доручив у 1918 році творити скавтові відділи при середніх школах на зразок українських Бой-Скавтів у 1917-20 рр. Східної України. Головний Отаман Симон Петлюра прихильно ставився до поширення українського скавтіну, а Уряд УНР в Кам'янці Подільському призначив був пл. сен. Павла Богацького (члена 1-го Куреня ім. Ст. Тисовського) уповноваженим Уряду в справах Пласту. Вони й поширили діяльність Пласту на Закарпаттю (сктм. проф. Леонід Бачинський), Буковині й Лемківщині. Всі вони сповнили Пластовий Обіт — Бог і Україна! ...*"Я націоналіст і революціонер. Такі, як я — Батьківщині лише смертю служать"* (Василь Білас).

Микола Сидор Чартиринський у своїх спогадах з легіону (ДУН) в книжці *"На зеленій Лемківщині"* згадує, що працював по стороні ОУН Степана Бандери (Визначний пластун) в Сяноці в 1939-му році (після тюрми з-під Варшави). Бандера заходив там до о. Харини й інспектора Українських Народніх Шкіл д-ра Петра Біланюка — репрезентанта УДК в Сяноці, очолюваним сктм. проф. Мих. Іваненком, що дали ініціативу основанню Пласту на Лем-

ківщині. В 1938 р. чотар "Щука" (Р. Шухевич) організував Карпатську Січ враз із полк. Колодзінським "Гузарем", з З. Коссаком та іншими. В 1939 р. Шухевич "Шух"- "Тур" перейшов через Румунію та Югославію до Кракова (треба було зберегти життя та не зрадити тайн), де в Проводі ОУН зайняв пост референта зв'язку з рідними земляками під московською окупацією. В 1941 році Шухевич став Краєвим Провідником ОУН на українських землях у межах тодішнього Генерального Губернаторства. Вони — пластуни мали в Українській Студентській Громаді (УСГ) в Кракові (1930-33) свою пластову секцію, де виховником був кур. Ярослав Карпинець "Циган", що залюбки при ватрі співав тенором у супроводі гітари, виголошував гарні промови і т. ін. (Див. "В Поході до Волі" Мик. Климишина, стор. 80-83). Лемківська молодь здебільша діставала пресу й книжки з Кракова, а менше з Подєбрад і Берліна (там був теж Пласт).

В 1941-43 рр. наша молодь масово вступала в ряди Дружин Українських Націоналістів (ДУН), щоб зі зброєю в руках *визволити* Україну з-під большевицького ярма ("Ролянд" і "Нахтігаль", що опісля сформувались у нозий баталіон ч. 201). Сотник Роман Шухевич був енергійним націоналістом, не забуваючи про пластові гутірки, ватри зі співами, виховні вечорі з босвими піснями, де й виявив незвичайні здібності й прикмети. Легіон ДУН був *українською національною частиною* при німецькій армії, визволяючи Україну й Білорусь від злочинців диктатури пролетаріату російського імперіялізму! З Легіонів ДУН відтак створено Українську Дивізію СС "Галичина" та УПА (підпілля за злочини Гестапо), де зі зброєю в руках воювали проти гітлерівських і сталінських деспотів і тиранів— ворогів всього національно свідомого українського населення.

"Нам треба, так, нам треба наші частини при кожній нагоді і всюди школити й творити" (Благословення Кир Андрея Шептицького).

Основниками Пласту на Лемківщині були проф. Михайло Іваненко (УДК в Сяноці) й о. Богдан М. Ганушевський (німецька окупація Лемківщини). "Пластова ідея

завжди жива" (З газети МПЗ в 1972 р.). "Пластун не зна розкоші, не гаразд одіжний, поневіряється, а пластуства не кидається" (Кубанські пластуни). До таких належали теж Основники Пласту на Лемківщині.

**З поїздки сяніцького "Бояна" до Криниці в 1940 р.
Перший з ліва: диригент проф. Мих. Іваненко; в середині
стоїть директор Гриць Масник.**

Право на оснoвання Пласту давав німецький "Шульрат" (Шк. Уряд інсп. Вільгельма Губера — колоніста з-під Стрия на ЗУЗ), що був ворогом всього українського, а прихильником польського! Наші інспектори були на своїх постах на основі пропозиції УДК в Сяноці (д-р Н. Гіряк, о. С. Венгринович, д-р П. Біланюк і проф. С. Паладійчук — мій інспектор у 1942-44 рр.).

Проф. Іваненко () нар. у східних областях України. Після II-ої Світової Війни він осів у Дрогобичі, де й учителював у приватній гімназії та був Обласним Ко-

мандантом Пластової Области. Осінню 1939 року, після большевицької навали на Галичину він переїхав до Сянока, де обрали його диригентом хору "Боян". Він учителював у середній школі в Сяноці аж до повороту до Львова в 1942 році. В Сяноці пробував основати хлоп'ячий і дівочий пластові гуртки та довести їх до *Присяги*, але було безуспішно. Можливо, що "Гестапо" (нім. поліція) надто приглядалася до діяльності українців у Сяноці, а інсп. В. Губер паралізував там усякий патріотичний рух. Проф. М. Іваненко брав участь з "Бояном" у конкурсі хорів у Львові 1942 р. Потім о. Б. М. Ганушевський зустрічався з ним у Братиславі 1944 р., де скаржився йому на болі шлунка (мав першу операцію на раку). У 1946 р. він переїхав до Регенсбургу, Зах. Німеччина. В тому часі о. Б. М. Ганушевський переносився з Регенсбургу до Міттенвальду й передав йому уряд Обласного Команданта подвійної пластової Области на Нідербаєрн-Оберпфальц, а сам залишився Головою Обласного Допомогового Українського Комітету (УДК) аж до передачі свого уряду в 1947 р. Як Обласний Комітет, так і Пласт у Регенсбургу основав о. Богдан М. Ганушевський і вів ці організації аж до виїзду до Міттенвальду, де знову почав працю з Пластом, сповняючи свої обов'язки аж до виїзду до Канади. Хоча він уже на старечій пенсії, вичерпуються його сили для вірних парохії в Зах. Канаді, однак він совісно й корисно допомагає й мені пластовими матеріялами. Нехай йому Бог і Україна за це не забудуть...

"Великі ідеї реалізуються не раз працею багатьох поколінь, багатьох великих поривів, але й теж послідовним щоденним змаганням впродовж довгих-довгих років".

Сірий Лев

...“Попереду Дорошенко (2)
Веде своє військо,
Військо запорозьке
Хорошенко.

Гей, долиною,
Гей, широкою,
Хорошенко”...

(3 маршу “Засвистали козаченьки”)

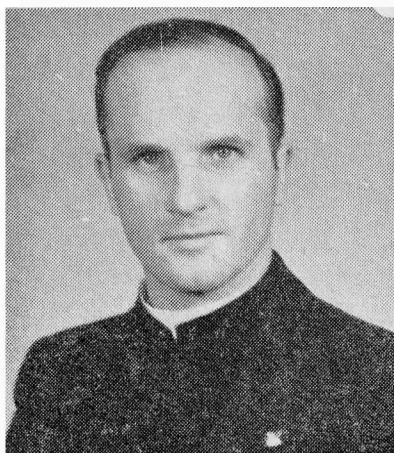
15-ий Курінь УСП “Запорозьці”, студенти УТГІ в Регенсбургу
(Наша середня колона — темні сорочки)

Проф. М. Іваненко був диригентом пластового збір-ного хору на пластовій Зустрічі (“Джемборі”) в Міттен-вальді в днях 5—7. VII. 1947 р., де й активну участь брали наші пластуни й пластунки з Регенсбургу. Проф. М. Іваненко, наш Дорогий Мистець, помер після другої операції у Регенсбургу в 1948 році, де й був похований на цвинтарі Ганггоферзідльонг (ОН Ді-Пі табору). Основник Пласту о. Богдан М. Ганушевський ще відвідував сктм. проф. М. Іваненка, коли він перебував у шпиталю в Регенсбургу. Проф. М. Іваненко був визначним пластовим провідником, диригентом, все веселої вдачі, усміхнений, високий понад 6 стіп і вибивався всюди своєю поставою степового козака. Гарний з лица, знаменитий промовець і бас-соліст, обдарований рідними талантами, зокрема з’єднуванням своїх ідей у Пласті. Не був жонатий. В Регенсбургу на цвинтарі, на його могилі поставлено йому пам’ятник завдяки ідейним

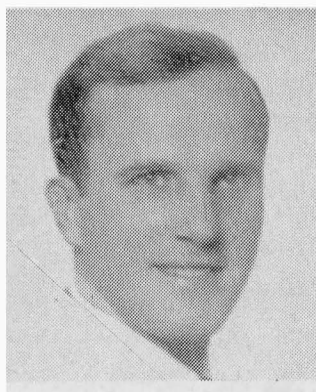
пластунам, що зібрали гроші на цей пам'ятник-нагробник. Організатором збірки був тодішній Кошовий Пласту пл. сен. інж. Володимир Приймак (Рочестер, Н.Й., ЗСА).

...“Плекатиму силу і тіла, і ума,
Щоб нарід мій вольний, могутній повстав”...

(Із Пластової Присяги)

о. Б. М. Ганушевський
основник Пласту на Лемківщині, у Регенсбургу та в інших містах, де сповняв обов'язки укр. кат. душпастиря.

о. Б. М. Ганушевський,
педагог Укр. Нар. Шкіл на Лемківщині за нім. окупації.

У 1930-39 рр. продовжував Пласт свою діяльність в Галичині у формі конспіративних гуртків. У легальній формі пластуни розбудовували ділянку таборування в Комісії Визвольних Осель і Мандрівних (КВОМ), що створила нові табори й осередки. Вони й вели працю в дорості "Рідної Школи" та видавничій кооперативі "Вогні", яка видавала журнал "Вогні" й окремі книжки, а в них плекання пластової традиції та пластових ідеалів.

Від 1930 року, як пластова ідея на Рідних землях існувала нелегально, а загальною працею Пласту керував т. зв. "Пластовий Центр у Празі". З приходом гітлерівської влади на Чехословаччину і в Австрію в 1938 році розв'язано

останні легальні пластові відділи на еміграції та на Закарпаттю. Пластові відділи були в Празі, Подєбрадах, Братиславі, Данцігу, Берліні, Відні, Кракові, Загребі, Парижі та в Америці. За німецької окупації Галичини пластуни виявили себе *корисно* в легальній формі, організації "Визвольних Спільнот Української Молоді (ВСУМ) та в журналі "Дорога". Наша молодь Лемківщини здебільшого черпала потрібні наукові матеріали й пресу з Кракова, Подєбрад, Праги та Берліну ("Наступ", "Вісті" і т. ін.). Пригадую собі, що під час своєї педагогічної праці на Півд. Лемківщині в 1943-44 рр. я додатково був студентом-позачочником Української Господарської Академії (УГА) Подєбрад, члени якої пересилали мені безплатно належну пресу, де поміщувались теми для української молоді.

Перший Пласт на Лемківщині постав по розбиттю Польщі німецькими арміями осінню 1939 року. За німецької окупації Лемківщини молодь почала дозрівати національно на схід від Сяну, сприймаючи систематично ідеї та чин Пластового Закону. В половині листопада 1939 року перейшов Сян о. д-р Володимир Левицький, сповняючи свій релігійно-національний обов'язок, переслідований більшовиками в Західній Україні (ЗУЗ). На Лемківщині бракувало українських педагогів, отже й заходами наших інспекторів УДК, приділено о. д-ра В. Левицького директором Української Народньої Школи в с. Боську, віддалене 21 км. від Сянока (столиця Лемківщини), де й вдалось йому zorganizувати Пласт при школі. Тяжко було йому працювати для сповнення *Пластового Обіту*, бо інсп. Віліям Губер забороняв навіть співати українські національні пісні в гуртках нашої молоді, щоб не дражнити ними поляків.

Вправляючи свою волю та ум у моральних і педагогічних обов'язках у школі, йому приділили фахового учителя-пластуна о. М. Б. Ганушевського, що зумів zorganizувати перший Пласт на терені Лемківщини. Його пластуни відбували сходини, мали свої ділові книги по Гуртках і Куренях Пласту, мали прапорці своїх частин, а навіть і печатку, зроблену з радирки "ПЛАСТ У БОСЬКУ". Все це Майно Пласту с. Боська пропало під час більшовицьких фронтів у 1944 році (деякі знімки збереглись в о. Б. М. Ганушевського).

Ворог не знищив волі й душі пластунів, отже й о. Б. М. Ганушевський не припинив своїх моральних обов'язків серед пластуництва. Він організує 10-денний курс для двох найстарших гуртків Пласту. Плянувалось, щоб скликати пластуництво на табір у с. Дошня б. Романова, але погані обставини змусили змінити пляни пластової діяльності. На Команданта пластового табору був призначений проф. скмт. Михайло Іваненко, а на Обозного — о. Богдан М. Ганушевського.

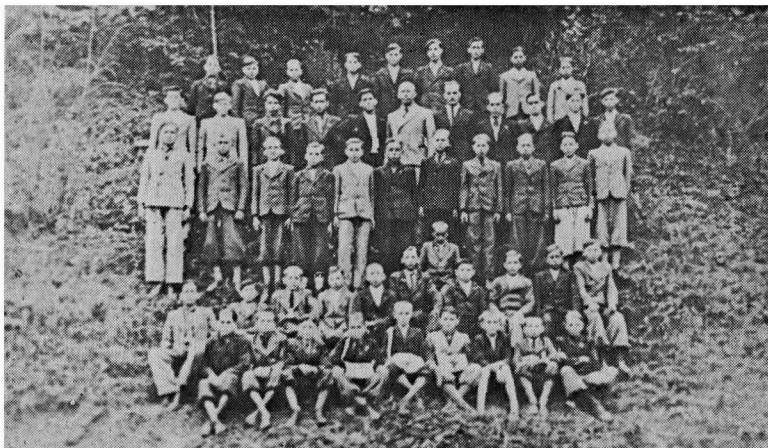
Перший Пласт на Лемківщині 1940 р. в с. Боську, пов. Сянік. По середині (з права): директор 7 кл. д-р Володимир Левицький; праворуч його учитель Богдан М. Ганушевський, старший пластун, права рука й душа організації молоді.

(Зі знімок о. д-ра Вол. Левицького)

Одностроїв тоді годі було придбати, бо ж це був воєнний стан. Однак дух лемківської молоді виявив своє відродження й без одностроїв. На знімці видно два Курені УПЮ ім. Є. Коновальця та ім. О. Басараб в 1940-42 рр.

Маючи вже вшкolenих по пластових Пробах 12-ть впорядчиків, отже о. Б. М. Ганушевський почав організувати УПЮ з молодших школярів. Своєю *пильністю* він зорганізував 4-ри Гуртки УПЮ, де періодично відбувалися заплановані сходи, гри й забави, прогульки та брали активну участь у громадській праці села. Пластуництво

в 1940 році в с. Боську зуміло вже працювати самостійно в пластовій і громадській працях, і були приготованими перед нападами боївок, що ночами перекрадалися на Закарпаття.

Чоловіча Чота Спортивно-руханкового т-ва молоді "Луг"
у с. Боську, пов. Сянік, Лемківщина в 1940-41 рр.
Стоять у середині (2-ий ряд, 5-ий зправа) — учитель Богдан
М. Ганушевський і директор д-р Володимир Левицький.

Була ще міцніша дівоча чота "Луг", всі в гарних національ-
них строях, але знимки немає.

Відомо, що німецька окупаційна влада не дозволяла на продовження організації молоді й інших наших товариств, по традиції, як було передше в Галичині. Не звертаючи уваги на це, — "Луг" таки існував в 1940 році, всього п'ять місяців після відкриття 7 кл. школи в с. Боську.

*"Менше зівання, менше нарікання, менше галасовання!
Більше руху на свіжім воздуху! Рух і сонце всіх погодить.
Тоді здобудемо енергію до народньої роботи на всіх полях".*

Іван Боберський (1927 р.)

**Пожарна сторожа руханково-гімнастичного т-ва "Луг"
у с. Боську, пов. Сянік, Лемківщина 1939 року.
З ліва сидять (у середині): учитель Богдан М. Ганушевський,
секретар; директор д-р Володимир Левицький та Антін Цеп-
лип, голова Читальні "Провіта".**

На шкільний Пласт зробив донос інсп. В. Губер до "Гестапо" в Сяноці, бо неюридично не любив наших шкіл за український патріотизм на наших Рідних землях. Найкращими педагогами в нього були ті, що жили дружньо з поляками й русофілами! Він навіть не хотів дати мені "Бецугшайну" (посвідки) на убрання і взуття в м. Ліську й с. Бібрці над Сяном у 1943-44 рр... (мабуть, причиною були фалшиві доноси чужинців). Правда, що після його візитації — перевірки мого педагогічного навчання та зразкового книговедіння в Укр. Нар. Школі в с. Берегах Гірних у півд. Лемківщині в 1944 році, він об'єктивно перевів мене до 5-ої групи педагогів і дав мені оцей "Бецугшайн" на убрання, черевики, кілограм цукру й літру горілки. Тоді в Ліську Пласту не було, а було юнацтво ОУН у бурсі, в якій мешкали учні й учениці з сусідніх шкіл (директором бурси був колега Микола Фриз, а я заступав його в потрібних справах цілої бурси). В с. Бібрці над Сяном (перене-

сений із початком нового шк. року) директорка Ольга Чертижинська заборонила мені вчити українські народні пісні в шкільному хорі (тверда русофілка), а Губер переніс мене до с. Береги Гірні під мадярсько-словацьку границю, де я міг продовжувати свої моральні обов'язки в школі й серед громадянства села.

В 1941 році "Гітлерівці" почали підпорядковувати собі наше шкільництво та громадську працю по містах і селах Лемківщини. Вони попризначували директорами наших шкіл своїми "фольксдойчами" ("перевертнями") та "пожондними русінами" (русофільськими паразитами), що вчителювали за Польської Річпосполіти, а тим самим вони й паралізували нашу національну працю серед нашої молоді (я був після гімназійної й семінарної матур в 1942-43 роках, отже мене вже не чіпали). Гітлерівці були "понад усе" й усе було "тільки для німців" (кличі), а наші "дядьки й тети" сіл були "чистими свиньми" ("Швайне райне"), "свинячими псами" та "свинячими авслендерами" (чужинцями на наших землях України).

Подібні "фахові вчителі" польського-руського-румунського-мадярського духів злочинства користали з подібних оперативних метод політичного "вітру гітлерівців", що зго-

лосилися до послуг тиранства садистів нім. "Гестапо" (кастюги), про яких наша молодь видумувала й співала пісні по всій Україні за їхнє "звіринство й туртури" Гітлерового Райху! Напр.:

..."Нам батька германці убили,
Замучили батька торік,
Нас двоє у лісі лишилось,
Жертвуєм Вкраїні свій вік"...

(Із народньо-повстанської пісні "ЗАПЛАКАЛИ КАРІ ОЧІ", присвячені двом малим хлопцям, що вночі принесли до УПА німецьку машинку до писання та просили, щоб прийняти їх у ряди УПА).

...“Все вище, і вище, і вище
Ми прапор синьо-жовтий несім,
Комуну і німців ми знищим,
І волю здобудем всім”...

(З повстанської пісні “ЗРОДИЛИСЬ МИ ІЗ КРОВИ НАРОДУ”).

Також свідомо сотня “Хріна” на Лемківщині залюбки співала:

“Ми сотня Лемківська завзята,
Що в боях зродилась і зросла,
Громила ляхів у своїх селах
І честь Батьківщині зберігла”...

(З “МАРШУ” сотні Хріна)

...“Горіли села і місточка,
Борці боролись ніч як день.
Гонили ляхів і комуну,
Рубали ворогів у пень!”

(Із маршу УПА “На Волині”)

В лютому 1941 року о. д-р В. Левицький був змушений попрощатися з пластовою молоддю під звуками музичних інструментів і сільських традиційних церемоній с. Боська та виїхав до Берліну. З вибухом німецько-більшевицької війни (22. VI. 1941 р.) виїхав теж із с. Боська наш “братерський і приятельський” учитель-пластун о. Б. М. Ганушевський, по-пластовому пращаний своїми вихованцями й селянами.

Пласт у с. Боську існував ще далше, лише інші Впорядчики й Команданти Пласту перебрали на себе обов'язки *Пластового Обігу*. Пластунство с. Боська закріпило знання пластових проб і діяльності, а їхні ідеї незавжди залишились вірні Богові й Україні. Свої знання та діяль-

ність вони продовжували в школах Сянока, Криниці й Ярослава на ЗУЗ. Найбільше пластуна з с. Боська студіювало в середніх школах Сянока, що здебільша осталися на Рідній Лемківщині, де зі зброєю в руках рішали свої пластові обов'язки, щоб сповнити Пластовий Обіт — Українська Самостійна Соборна Держава (УССД). Командантом і Командиром таких пластунів був ген.-хор. Тарас Чупринка ("Шух-Тур"), Головний Командир УПА, Голова Красового Проводу ОУН і Голова Секретаріату Української Головної Визвольної Ради (УГВР), що загинув оточений у нерівному бою в с. Білогорщі біля Львова дня 5-го березня 1950 року.

До таких належали всі Провідники ОУН-УПА, що згинули в боях проти всіх окупантів окраїн України, належать усі ті, що "Пропали, а не зардили!" та продовжують свої ідеали поза границями УРСР. До них належать усі пластуни й пластуни всіх українських земель, що боролись у рядах зі зброєю в руках за державність України. До них належали пластуни ОУН-УПА групи "Скобів" та Івась Лико, котрому о. д-р В. Левицький присвятив свою статтю в часописі "Лемківщина", ч. 20-21 за 1950 рік, одному з найкращих своїх виховників, що впав у бою ОУН-УПА в 1947 році в обороні своїх осель за Незалежність Рідної Лемківщини проти московсько-ляцких окупантів пролетарської диктатури російських імперіалістів!

Наш о. д-р Володимир Левицький (ЗСА), автор статті "Перший Пласт на Лемківщині" документує публічно, що головна заслуга створення, ведення, вишколу й закріплення пластових обов'язків у с. Боську належить о. Б. М. Ганушевському, одному з найкращих його виховників, теперішньому священникові в Західній Канаді. Парох о. д-р Володимир Левицький твердить, що він зустрів лише одного із своїх учнів Укр. Нар. Школи з с. Боська, що пробився на Захід в одному з рейдуючих відділів УПА. Він саме й поінформував його про те, що майже всі учні й пластуни 7-клас. школи в с. Боську, що брали участь у боях ОУН-УПА проти ляхів і москалів на Лемківщині, впали героїською смертю в обороні прав своєї рідної Батьківщини — Лемківщини. В цій статті він твердить, що Пласт у с. Боську працював самостійно у своїх Гуртках і Куренях Пласту. Вони не мали зв'язків із Красним Пластовим Прово-

дом, якого членство діяло конспіративно в підпіллі на ЗУЗ. Не було вже *Пластового Центру в Празі*, тільки Пласт у с. Боську на Лемківщині діяв легально за дозволом "Шульрату" м. Сянока. Були й спроби поширити пластові ідеї в Сяноці, але всі акції проф. сятм. Мих. Іваненка закінчилися двома пластовими ватрами. Така ж спроба була й в Управителя Укр. Нар. Школи в с. Одрехова, але все теж закінчилося трьома пластовими "ватрами". Про справу Пласту я теж двічі говорив із проф. М. Іваненком в УДК в Сяноці під час відвідування проф. Степана Паладійчука, свого інспектора Укр. Нар. Шкіл на Лемківщині, але й усе закінчилося без успіхів (я пізнавав його по лисині, сивім капелюсі з широкими крисами й по лелійці УСП на лівому вилозі блюзи). Моя директорка Ольга Чертижинська була *тверда русофілка*, яка навіть заборонила мені співати в школі українську народню пісню Буковини "О Україно" (с. Бібрка над Сяном — Бойківщина).

В с. Берегах Гірних мої учні Укр. Нар. Школи вчилися найновішої тактики боротьби в ОУН-УПА (розносили штафети по штафетних пунктах, вивчали "Впоряд" дерев'яними крисами, а дівчата вивчали лікувальні зела своїх Равок і Полонин для *Українського Червоного Хреста* (УЧХ), зорганізованого мною в Кущі-Підрайоні ОУН-УПА на Зах.-Півд. Лемківщині для Самостійних Кущевих Відділів (СКВ) чи "Самооборони" в Підрайоні "Сянового" як "запасовий" член Вищого Проводу ОУН-УПА "Захід" після Вишколу Провідників ОУН-УПА в 1944 році ("949" й "S-S"), який я передав подрузі "Тамарі" в 1945 році на терені Районового Провідника "Сянового" ("3-3").

Крім того — "*червоні шпіони*", зрадники й провокатори слідили за мою активністю по селах Півд. Лемківщини, отже я працював у підпіллі ОУН-УПА "Захід" зі зброєю в руках (зимою сидів у криївках, про що знає друг "Крик" у ЗСА, інструктор "Самооборони" на мою терені). Інструкторами моїх учнів було членство ОУН-УПА "Захід" зі зброєю в руках (під час облав "*Червоної Мітли*" по капітуляції Гітлерового Райху, я перебував із селянами в горах Півд. Лемківщини зі зброєю в руках) — це 5-дивізійні спеціальні пацифістичні загопи НКВД ("*Смерші*" й "*Стрибки*"), з якими перший бій звела сотня "*Веселого*" й

“Самооборони” з мого терену в с. Струбовиська, що були складовою частиною Куреня “РЕНА”. В книжці УПА Миколи Лебеда я стою з “Вернигорою” перед сотнею “Бурлаки” в с. Беріжках (знімка зроблена під хатою при ліску). Тоді я прийшов до сотні з “Вернигорою” на кличку “Сталін-Свиця” (мене знали за псевдом “Гордий”). З ген.-хор. Т. Чупринкою я зустрічався на вишколах Провідників ОУН-УПА, переводив йому по “штафетних пунктах” кваліфікованих військовиків на підстаршинські й старшинські вишколи ОУН-УПА, СБ, розвідки й контррозвідки і т. ін. (знав про це підрайоновий ОУН-УПА друг “Промінь”). Я мав особистий зв'язок із Провідниками ОУН-УПА на Закарпаттю “Міліціонер” і в Пряшівщині “Жант”, які були разом зі мною на вишколах Провідників ОУН-УПА “Захід” на Лемківщині зимою 1944 року в с. Ветлина на Півд. Лемківщині. Через мої руки переходили штафети до АК “Бір” і “Медведик” (через “Жанта”) та й з “Бенешівцями” на Словаччині, де й принагідно я зустрічався з пластунами Закарпаття та нашими скавтами мадярських і словацьких частин, які мали теж своє там окреме підпілля. Пластуни в підпіллію не могли організувати Гуртки й Курені Пласту по селах і містах, де були кожного дня облави польових терористичних спецвідділів Червоної Армії (ЧА) та польських “Косцюшковців” (навіть до українців Півд. Лемківщини на розвідку приходили червоні агенти з Закарпаття та Чехо-Словаччини). Ми перебували днями в криївках Равок і Полонин зі зброєю в руках, а ночами розправлялися з ворогами ОУН-УПА на терені Лемківщини й Бойківщини! *За невиконання наказу, судом була куля в лоб!* Не було жодного оправдання, ані помилювання! Не дозволяли нам женитися, а дівчатам, що ходили-романсували з червоними деспотами й садистами, обтинали на голові волосся на “макогін” (попри саму шкіру). Тепер лемки на цьому континенті мають нас за чужинців, не горожан своєї Лемківщини!

До того — мої виховники по селах Підрайону ОУН-УПА будували криївки на “штафетних пунктах” між селами, консервували збіжжя і м'ясо та тяжку партизанську зброю в горах Лемківщини, будували підземні шпиталі для хворих на тиф бійців ОУН-УПА (лікували їх чаями зел на терені “Променя”), діставали належні папери для Про-

відників ОУН-УПА з Закарпаття та Чехо-Словаччини після пацифікації "Червоної Мітли", допомагали формуючим "Рейдам на Захід" і т. ін. (Наказ Провідника ОУН-УПА ген.-хор. Тараса Чупринки). Ми всі сповняли свої обов'язки по-пластовому, про що згадується в *Пластовому Обіті*:

... "Красу я і щастя по всій Україні
Ширитиму, власний забуду свій труд,
Щоб зір свій від праці, при згорбленій спині,
Підняв з часом в небо мій втомлений люд"...

Ген.-хор. Тарас Чупринка ((Пластун-герой "Шух" — "Тур") писав:

"Я впевнений, що зброї, яку Ви одержали з рук Нації, не посоромите й прийдешнім поколінням передасьте своє ім'я, вкрите безсмертною славою".

Закарпатці знали ген. Романа Шухевича зі своїх Січей (чотар "Щука") у боротьбі за незалежність Карпатської України в 1938 році, де він організував Карпатську Січ враз із полк. Колодзінським-Гузарем, З. Косаком та іншими, отже вони й мені допомагали там своїми членами ОУН-УПА Провідника "Міліціонера" (був зі мною на вишколі Провідників ОУН-УПА "Захід" на Півд. Лемківщині зимою в 1944 р.). Вони й не пустили мене до рейдів УПА на Захід (невдача сотні "Еурлаки" з терену "Сянового"), а приголосили мене на Чехо-Словаччині на "сталлий побут", відтак купили мені білет залізничних шляхів аж на Судети (тоді бідні селяни Словаччини "худаки" їхали на Судети за безплатним одягом "шатами", залишеними переселяючими німцями), де я працював на господарстві "кочі" й контактувався з чеськими "Соколами" (Скавтами) аж до *викинення* всіх чужинців-негорожан з Чехо-Словаччини "Декретом" до 1-го квітня 1946 року. Дальше я сповняв свої обов'язки Пласту в Регенсбургу, Зах. Німеччина, аж до приїзду до Канади в жовтні 1948-го року; сповняю їх і сьогодні малоактивно як ментально й фізично хворий пенсіонер. Пластуни й пластунки сповняють свої Пластові Обіти аж до смерти (роблять "Добрі діла").

Скавтами були і є всі Говернмани Канади, Шефом Морських Скавток в Англії була Її Величність ВШановна

**Queen Elizabeth II,
Chief Sea Ranger in England since 1947.**

Пані Єлисавета Друга ("Чіф Сі Ренджер"), теперішня Голова Бритійського Коммонвелту, що й демократично допомагали нашим пластунам і пластункам у Канаді й у всіх Домініях Великої Британії (Імперії, островів, земель і протекторатства). Їм належить від нас велика пошана, на-

віть і ми повинні *молитися* за їхні душі, за краще здоров'я нашої Велич. ВШановної Королеви, Голови Бритійського Коммонвелту.

"Отож пізнай точно, що і якими способами придбав собі народ у давнину, що і чому втратив, що міг придбати і чому не придбав, а зрозумієш, що йому треба допомоги твоєї і всіх пластунів".
(*"Дрот"*)

"На теренах своєї діяльності поклав український Пласт великі заслуги у вихованні найкращих борців за волю й ідеали українського народу. З його рядів вийшло багато героїв українських визвольних змагань сучасности, які виховувалися на українських традиціях, зокрема на визвольній боротьбі останнього чверть століття, а які завдячують Пластовому Уладові дуже багато у визначенні свого життєвого шляху та у формуванні свого характеру".
(*Степан Бандера — Провідний Пластун "Баба"*).

"Нація завдячує свої успіхи не так силі своїй, як силі характеру своїх громадян" (*Бі-Пи*).

..."Молюсь Господу, щоб допоміг мені гідно виконати цей тяжкий обов'язок, який припав мені так рано в моєму житті".

(З Проклямації 26-літньої Королеви Єлисавети Бритійського Коммонвелту)

"Нехай на світі той господарює,
В кого душа міцна в міцному тілі,
Хто правду серцем чистим чує,
Хто в слові вірен, непохибен в ділі".

П. Куліш, "Маруся Богуславка"

...”Для правдивого музиканта
Музика є молитвою”.

(Проф. Вадим Щербаківський)

...”Нехай нинішній спів буде піднесенням душі нас усіх
до Божої Мудрости”.

Патріарх Й. Сліпий

**Перша місія Патріарха Йосифа СЛІПОГО
в Торонті в днях 14-21. 6. 1968 року.**

Праворуч (від сходу) стоїть наш Архиеп. Ізидор Борецький.

(Фото пл. сен. В. Немилівського)

ЗАКІНЧЕННЯ

"Найкращу музику можна почути в тих країнах, де панує найкращий порядок" (З антично-китайської мудрости).

Музика — це штука складати мелодії з поодиноких звуків (тонів), пов'язана з поезією чи поемою та співом. Не знаю, де вона вперше з'явилась у нашому християнстві, але знаю, що голос труб і рогів гучав уже за Мойсея під горою Синай, на яку сходив Господь Бог (1500 рр. перед Н.Х.).

На Україні була вже поширена музика за княжих часів. Знаю, що воїни хороброго князя Святослава йшли в похід під звуки труб, сопілій і бубнів. У резиденції гетьмана України Кирила Розумовського була власна оркестра, був і театр, в якому ставили й італійські опери. Музикою любувалися наші козаки й гетьмани. "Найбагатша дитина є вбогою без музичної освіти" (Альманах час. "Канадійський Фармер").

"Пісня для України все, її життя, її історія, і батьківська могила" (М. Гоголь). Лемківські пастихи "вівкали" (співали) свої пісні акустично в Равках і Полонинах, продовжуючи свої традиції та історію нашого народу на Лемківщині. Отець Михайло Вербицький (1815-70) з с. Улюч над Сяном, пов. Березів на Лемківщині був творцем музики до гімну "ЩЕ НЕ ВМЕРЛА УКРАЇНА" (1863). Він — автор численних композицій для чоловічих і мішаних хорів: серед них окремі частини СЛУЖБИ БОЖОЇ; "Заповіт" на слова Шевченка "Тост до Руси"; пісні на тексти Юрія Федьковича. Вербицькому належать також оркестрові "симфонії" й музика до драматичних творів (співогри), "Підгоряни", "Верховинці", "Галя", "Сільські пленіпотенти" і т. ін.

Музикантами по цирках є мавпи, медведі й лиси, риби; музикантами й співаками є птахи й інсекти (комахи). Пісня і музика є нашою молитвою, талантом, логікою і філософією, дисципліною, мистецтвом креатур, силою повітря та елементів.

Коли пісні мого краю
Пливуть у рідних голосах,
Мені здається, що збираю
Цілющі трави я в лугах.

М. Рильський. "Пісні"

...“Пора, пора рідним зазивом
Будить до волі весь нарід!
Пора Україно-Лемківщино —
Йти у бій вперед, вперед!”

(З "Домової Пісні" О. Турковського)

“Я Московщини не люблю, хочу віддати
Україні всі свої сили...”

Нарбут Юрій

Г Е Р Б

Наукою про герби займається Геральдика — це образний, умовлений знак, що символізує організовану спільноту. Український національний герб — це *триzub*. Із історії античних греків довідуємося, що їхній "Посейдон" — Св. Йоан (бог морів, чоловік Амфітріти) перший в античному світі змодернізував триzub.

Вперше в нашій історії вжив його князь Володимир Великий на своїх грошах, але й знаходимо його також на грошах Святополка, Ярослава Мудрого та литовських князів з роду Рюриковичів. Триzub знаходили теж на мурах Києва (прим. на цеглі Десятинної Церкви, на яку Володимир Великий призначив десятину своїх прибутків).

Триzub — це герб українського народу, символ української нації та держави. Коли розкладемо триzub на різні

грецькі букви, то це дасть нам грецьке слово — “Цар”, “Король”, “Василій”, яке Володимир Великий дістав зі своїм хрищенням. Більших деталей треба шукати в античній грецькій методології (вчення про методу наукового дослідження). Національно-державний герб є один, якого змінити не можна.

Володимирів Тризуб признала Українська Центральна Рада 22-го березня 1918 року дальше державним гербом (за проєктом графіка Юрія Нарбута, славного графіка, родом із Глухова, професор і ректор Української Академії Мистецтв у Києві (1886-1920), де він оформив українські державні знаки — великий і малий герб української держави, грошові банкноти (100 карб. та 10, 100, 200, 500 і 1,000 гривень), поштові марки (30, 40 і 50 шагів), різні грамоти, чудові обгортки до журналів, карти для гри та численні ілюстрації до книжок. Його творчість була перейнята українською духовістю, а через це московські комуністи його знищили в 1931 році.

Другий ВЗ ОУН (Великий З'їзд Організації Українських Націоналістів) у 1941 році визнав Володимирів Тризуб за загально національний державний знак. Західньо-європейське лицарство “вибрало собі емблеми довільно. З бігом часу вони стали наслідними родовими знаками” (Д-р В. Сенютович-Бережний — дослідник геральдики “Час” із 29. 2. 1948 р.).

“Основою майбутности кожного народу є його молодь. Народ, що має тільки багато хлопців і дівчат, які не почувають у собі охоти гуртоватися і разом спільними силами по своїй змозі працювати для майбутности свого народу — такий народ не має молоді і не має майбутности”.

О. Тисовський

"Де побачимо твій стяг, там і ми з тобою готові йти".

(Кияни Із'яславові Мстиславовичеві в 1149)

П Р А П О Р

Національний прапор у психології маси заступає самий образ батьківщини, що служить знаком спільноти, єднання, символом ідеї та самим матеріальним образом батьківщини. За княжої України прапор називався СТЯГ або ХОРУГВА. Український прапор постав із гербу Романовичів у 14-му столітті: золото означало у геральдиці велич і славу; блакитність означала вірність і честь. (Козацтво вживало малинового).

Український національний прапор постав у час "Весни Народів", де й вибрано сполуку барв, що являється витвором української духовости, не запозиченням від іншої нації. Восени 1848 року відбувся "З'їзд Руських Учених" (Освітньо-Науковий Конгрес) в залі Львівської Духовної Семінарії, яку прибрано синьо-жовтими барвами. Він постав тоді, коли створилася більшість національних прапорів, як оновлення барв Галицько-Володимирського королівства — золотого лева на блакитному полі, при чому, згідно з вимогами геральдики, заступлено золоте титло гербу жовтою, а барву щиту блакитною смугою прапору.

Українським національним прапором є *синьо-жовтий* прапор. Розуміємо його, як синьо-голубе небо й українські лани золотої пшениці, напоєні гарячим сонцем. Синьо-жовтий прапор — символ живучости, краси і природньої сили українського народу. Жовта барва означає християнські чесноти: віру, милосердя, мудрість і лицарські чесноти; справедливість, могутність, постійність і багатство. Блакитно-синя барва означає вірність, бездоганність і відданість.

Західньо-Українська Республіка (ЗУНР), в законі Національної Ради у Львові з 13. XI. 1918 року вказано, що державний прапор ЗУНР — блакитно-жовтий: блакитна барва згори; жовта — знизу. Центральна Рада УНР, приймаючи тризуб за державний герб, прийняла для нього барви і тло галицького герба. Під жовто-блакитними прапорами виступали охоронці Центральної Ради — Січові Стрільці полк. Є. Коновальця. Прапор українсько-чорно-

морської фльоти 1918 року мав угорі блакитну, внизу жовту смугу; на горішній блакитній був уміщений жовтий тризуб із хрестом на ньому. В Зах. Україні в 1920-39 рр. вживано всюди жовто-блакитного прапора.

Другий ВЗ ОУН, згідно постанови Центральної Ради, визнав синьо-жовтий прапор, а не жовто-синій. Ширина прапора до його довжини відноситься так, як 1 до 3. Крім національного прапора існує ще революційний прапор, ухвалений II ВЗ ОУН. Революційний прапор ОУН-УПА є червоно-чорний. Червона краска — це символ боротьби, а чорна — це символ української землі. Революційний прапор символізує безнастанну криваву боротьбу за українську землю. На 2-му З'їзді СУПЕ у Мюнхені (Союз Укр. Пластунів Емігрантів) прийняли блакитно-жовтий прапор за національний.

"О якби мову (пісню) вдать палку, вітхненну,
Що мільйони порива з собою,
Окрилює, веде на путь спасенну!"

Іван Франко. "Мойсей"

ПІСНІ МОЛОДІ НА ЛЕМКІВЩИНІ (1942-46)

Основник Пласту на Лемківщині о. Богдан М. Ганушевський писав мені, що його пластунство с. Боська на Лемківщині співали наші пісні з народною тематикою — маршові: "Гей, там на горі Січ іде"; "Соколи, Соколи вставайте в ряди"; "Туман яром котиться"; "Ми українські партизани"; "Ми зродились із крові народу" і т. ін.

На Півд. Лемківщині співала наша молодь подібні пісні ОУН-УПА "Захід", а також пісні пластової тематики або змісту: "Наша чота, чота Крилатих"; "Чорна Кура"; "Не сміє бути в нас страху"; "Горіла сосна"; "В горах грім гуде"; "Подай, дівчино"; "Я сьогодні від вас від'їжджаю"; "Розпрощався стрілець"; "Там за лісом"; "Вже вечір вечоріє"; "Гей, там на північ на Волині"; "В Закарпаттю радість стала"; "То не грім загримів"; "Гей степами"; "Зірвалася хуртовина"; "Калина малина, деревце зелене"; "Світить місяць"; "Марш сотні Хріна"; "Пісня сотні Бурлаки"; "Хай землю виорюють гранати" (слова розвідчиці

ОУН-УПА "Мотрії" з 1944 р. на мелодію "Суліки"); "Триста літ минає"; "Пісня Лопатинського"; "Чуєш, сурми грають" і багато інших.

Люди й молодь складали свої пісні про героїв державних чинів, даного терену, стихії, обставин, вояцькі, побутіві, пастуші, весільні, веснянки, бідноти селянського життя, тюремні, трансміграційні і т. ін. "Пісня і праця — великі дві сили!" (І. Франко).

... "Не словнилися наші задуми і здається треба зложити свої старі кости на чужині"...

Сірий Лев (УСС)

... "Наша дума, наша пісня
Не вмре, не загине:
От де, люди, наша слава,
Слава Україні!"...

*Т. Г. Шевченко. "До Основ'яненка"
Петербург 1839*

ЩЕ НЕ ВМЕРЛА УКРАЇНА

Ще не вмерла Україна і слава і воля!
Ще нам браття молодії усміхнется доля!
Згинуть наші вороженьки як роса на сонці!
Запануєм і ми браття у своїй сторонці!

П р и с п і в :

Душу, тіло ми положим за нашу свободу! (2 рази)
І покажем, що ми браття козацького роду!

Наливайко, Залізняк і Тарас Трясило
Кличуть нас із-за могил на святее діло.
Ізгадаймо славу смерть лицарства-козацтва,
Щоб не втратить марно нам свого юнацтва.

П р и с п і в : Душу, тіло ми положим і т. д.

Слова до нашого національного гімну зложив Павло Чубинський (1839-1884) — уродженець східньої наддніпрянської України, а мелодію скомпонував о. Михайло Вербицький (1815-1870) — уродженець Лемківщини.

Українська Національна Рада (УНР) затвердила його державним гімном Української Народньої Республіки (УНР) дня 22-го березня 1918 року.

U K R A I N E

Words by
Paul Chubynskyi (1839-1884)

Music by
Michael Verbytskyi (1815-1870)
Arr. by Henry Coleman

Maestoso

mf

Con Ped.

Shche ne umer - la U - kra - i - na, ni sla - va, ni vo - la,

Shche nam brat - tia mo - lo - di - i u - smikh - net' sia do - la:

The image shows a musical score for the song 'Ukraine'. It consists of three systems. The first system is a piano introduction in G major, marked 'Maestoso' and 'Con Ped.', with a mezzo-forte dynamic. The second system features a vocal line with the lyrics 'Shche ne umer - la U - kra - i - na, ni sla - va, ni vo - la,' and a piano accompaniment. The third system continues the vocal line with the lyrics 'Shche nam brat - tia mo - lo - di - i u - smikh - net' sia do - la:' and the piano accompaniment. The score is written in a standard musical notation with treble and bass clefs, a key signature of one sharp (F#), and a common time signature.

mf *cresc.*

Zkhy - nut' na - shi vo - ro - zhen'ky, yak ro - ssa na son - ci,

mf *cresc.*

mf *cresc.* *Allargando*

Za - pa - nu - yem i my, brat - tia, u svo - ii sto - ron - ci,

mf *cresc.* *Allargando*

ff *a tempo*

Du - shu, ti - lo my po - lo - zhym za na - shu svo - bo - du

ff *a tempo*

I po - ka - zhem, shcho my, brat - tia, ko - zach - ko - ho ro - du.

НАША ЧОТА, ЧОТА КРИЛАТИХ

(Пластова пісня ЗУЗ)

Marciale / Ходом Слова і музика: Проф. Вол. Тритяк

Наша чо-та, чо-та кри-ла-тих, Пе-ред во-на ю-на-кам!
 шї ве-де всім
 Во-на не зна-є окарг, жа-лів Не любить па-ня не любить нок, дам!
 ні ні
 Приспів: Бу-ла-ва це про-від наш, Бу-ла-ва для ю-на-ків,
 для нас, ЛСАГ
 Та ---бор цей с створений Не тре-ба нам ба-біві

Marciale/Ходою

Слова і музика: Проф. Вол. Тритяк

2. Будем боротись, щоб з табору
 Повиганяти військо в спідничках!
 Щоб не пропала наша слава,
 Козацька слава, слава юнака!

Приспів: Булава — це провід наш...
 (за кожною стрічкою)

3. Чотар-сокіл чоту крилатих
 Веде в огонь, у сміливі бої,
 Ми — юнаки чоти крилатих
 Відважні, буйні і завзяті всі!
4. Наша чота, чота крилатих
 поміж юнацтвом всім перед веде!
 Хай спів наш грімко залунає,
 І громом пісня, славно загуде!

Пл. сен. Вол. Немилівський
 Семінарист проф. В. Тритяка.

"ЧОРНА КУРА"

(Транскарпатська пісня молоді)

Andante

The musical score is written on a grand staff with a treble clef and a key signature of one sharp (F#). The tempo is marked 'Andante'. The music consists of a melody line and a bass line. The lyrics are written below the notes. The piece ends with a double bar line and the word 'Fine'. The bass line has a 'DCAF' marking at the end.

Як ішов я з Дебрічина до до --му,
Зайшла мені чорна кура до ро --гу.
Іди, іди, чор-на куро до до --му,
Не завадзай, по дорозі ні-ко --му!
не завадзай

Fine

DCAF

2. Як ішов я з Дебрічина до Хусту,
Знайшов же я вишиваною хусту.
Іди, іди, чорна куро, додому,
Не завадзай, не завадзай по дорозі нікому!
3. Як вертав я із той війни додому,
Зайшла мені чорна кура дорогоу.
Ой, чи жива, чи здорова мила,
Лем би она, лем би она здоровою все біла.

(Остання стрічка належить авторів)

ПОДАЙ ДІВЧИНО

(Співали лемки по селах)

Marciale/Ходою
Allegro/Бадьоро

Слова українських воєнів
Музика: Вол. Немилівський

ш! По дай дівчино, ручку на прощання,
Може останній вже раз.
f Прийшла хвилина, час іти до бою,
Мушу сповняти мій наказ!

2. Ми йшли до бою темної ночі,
А ясні зорі сіяли.
Гармати били, а ми наступали,
Один-по-другому падали!
3. Бачив я, бачив раненого друга,
Він впав на землю ще живий.
З грудей червона кров текла рікою,
Останні слова говорив:
4. "Напиши до батька, напиши до неньки,
Напиши до любшої дівчинки.
Що гостра куля грудь мою ранила,
В бою за волю України!"

ГОРІЛА СОСНА

(Лемківська пісня при "Ватрі")

Waltz/Вальс

The image shows a musical score for a waltz. It consists of two systems of music, each with a vocal line and a piano accompaniment. The first system has the lyrics: "Го-рі-ла со-сна на го-рі-ла, під не-ю ми-ла си-ді-ла,". The second system has the lyrics: "Іс-кор-ки на ню па-да-ли, па-руб-ки за нею пла-ка-ли." The piano accompaniment features a steady waltz rhythm with chords in the right hand and a bass line in the left hand.

Горіла сосна, горіла,
Під нею мила сиділа;
Іскорки на ню падали,
Парубки за нею плакали.

А ви парубки не плачте,
Зелену сосну загасьте;
В решеті воду носили,
Зелену сосну гасили.

Зелена сосна — яловець,
Ліпший кавалір, як вдовець;
Бо вдовець б'є і катує,
Парубок стискає, цілує.

Гей, хлопець я си, хлопчина,
Не мам я мами, ні няня;
Тільки ту дівчину милу мам,
Котру до серця пригортам.

Горіла "Ватра", горіла
В лемківських горах і лісах;
Були й лемки в ОУН-УПА,
Сиділи лемки в криївках.

(Остання стрічка автора)

"ОРЛИ-СОКОЛИ"

(Пластова)

Marciale/Ходою
Vivace/Бадьоро

Слова і музика:
Пл. сен. Вол. Немилівський

1. "Орли" - "Со-ко-ли"! Зно-сіть всі кри-ла!
2. Брат-тл-сес-трич-ки! Все на сто-ро-х!!

До-мів ви-со-ко, бор-зо ле-тять *Fine*
Здо-ро-ві до-мів, всі ще вер-ніть!

f Не-ма кра-ї-ни, як При-лів-щи-на,
Кра-са кра-ї-ни, та-к Вкра-ї-ни,

Всі по сво-є-му, Бо-га мо-літь. *DSAF*
Піс-не-рю, сло-вом, се-бе всла-вить.

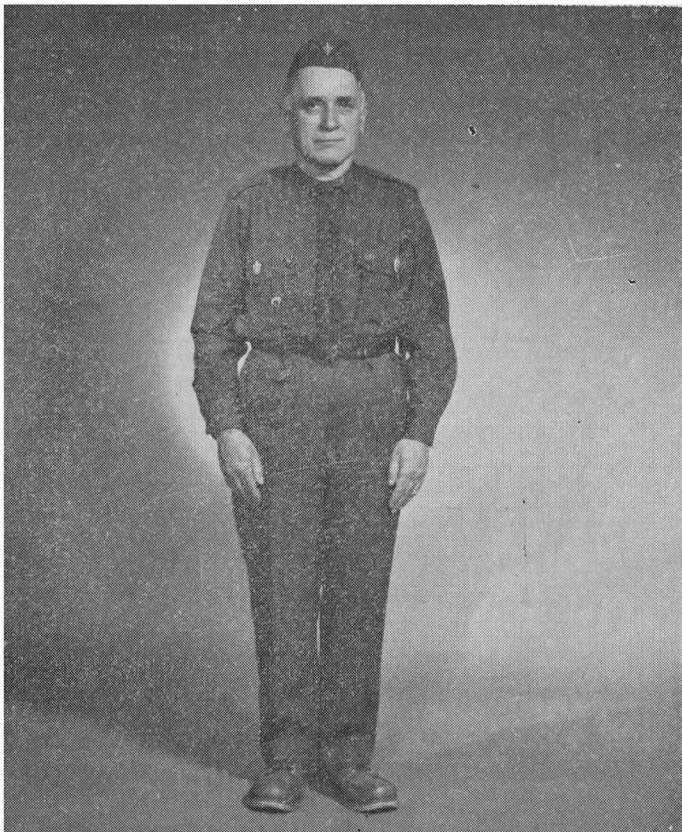
“В українську державність ми віруємо, українську державність ми ісповідуємо, в її неминучості переконані. Учімося тримати меч!”
 Отаман Симон Петлюра

“Шлях до Львова через Київ”.

Полк. Євген Коновалець

...“Я працю, невдачі, всі злидні, недолю
Прийму як завдання трудної ігри,
З життям так поборюсь, як з бурею в полі,
Мину обережно зрадливі яри”...

(З “Пластового Обіту”)

Пл. сен. Володимир Немилівський “Гордий”

...“Я гордий з того, що мені довелося очолювати ту
славну армію героїв, якій рівної не знає історія України”.

Ген.-хор. Тарас Чупринка

"Книги — морська глибина,
Хто в них пірне аж до дна,
Той, хоч труду мав досить,
Дивні перли виносить".

І. Франко

"Шлях до Львова йде через Київ".

Полк. Євген Коновалець

"Прикрасою життя для праведника — це читання книжок".
(Із збірки князя Святослава з 1076 р.)

"Читай книжку, виконуй практично все те, що вона тебе вчить, і я вірю, що ти проживеш бодай частинно такий гарний час, як я прожив скавтом. (Бі-Пі)

Книжка — це субстанція й елемент людського життя у науках і професіях. *Вол. Немилівський, автор)*

ВШановні Основники, Пані й Панове!

Дуже дякую всім, хто допоміг мені у виданні цієї книжечки, що повинна бути в бібліотечці кожного пластуна й пластунки.

Крім цього, я хочу продати колекцію своїх поштових марок світу (в тому й українські). Даю всім 40% опусту, плюс 7% податку (ОСТ) в Провінції Онтеріо. Банкові чеки, поштові перекази (М.О.) або гроші за цю книжечку (\$1.00) прошу слати на мою адресу:

Wolodymyr Nemyliwskyj
170 Spadina Avenue
P. O. Box 82
TORONTO, Ontario, Canada
M5T 2C0

Дуже дякую.

Автор

\$1.00

172148